

Turčije z Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Pogajanja vodi nemški carigranski poslanik. — Češki deželni zbor bo sklican na dan 29. septembra. — Istrski slovenski poslanci so izjavili, da se v slučaju, da se skliče deželni zbor, kar je pa za sedaj izključeno, ne bodo udeležili sej, dokler se ne prizna hrvaškemu jeziku popolna enakopravnost z italijanskim v deželi. Dokler se to ne zgodi, se najbrže tudi deželni zbor ne bode sklical.

Dne 18. septembra: Na veliki in sijajni skupščini čiste stranke prava in pravašev okoli „Hrvatstva“, ki se je vršila v Zagrebu dne 13. septembra, sta se združili obe struji v stranko prava s krščansko-socialnim programom. Združitev je bila soglasno izvršena. — Bolgarski ministrski predsednik Malinov je podal kralju ostavko, ker so nastala nesporazumljenja v ministru glede na macedonsko vprašanje. — Ruski zunanji minister Izvolski je odstopil.

Dne 19. septembra: Bolgarija slavi danes 25letnico svoje neodvisnosti. — Ljisti javljajo, da se sestanejo koncem septembra v Wiesbadnu angleški kralj, nemški cesar in ruski car. Sestanek bo namenjen ohranitvi miru. — Na Dunaju se je vršilo večerj veliko soc. demokratsko zborovanje proti draginji.

Razne novice.

Duhovniške vesti. Častiti gospod Matija Karba, knezoškofijski duhovni svetnik in župnik v Zrečah, je imenovan za soupravitelja župnije Sv. Lovrenca v Stranica, častiti gospod Anton Trinka, kaplan na Črešnjevcu, je postal provizor istotam. Častiti gospod Janez Sušnik je rezigniral na župnijo Črešnjevcu.

Iz sodne službe. Sodnik dr. Arnold Mally je prestavljen iz Slovenske Bistrice v Ptuj, na njegovo mesto pride sodnik dr. Feliks Rakovec.

Iz pošte. Svoji mesti ste zamenjali poštarici Roza Černovšek v Braslovčah in Roza Sternberger v Gračornu.

Iz šole. Na slovenskem oddelku gimnazije v Celju so za prvi razred naredili dve vspretnici. Kot nova učiteljica sta dobila tam službo izučena visokošolca gg. Mravljak in Tribnik.

Solske vesti. Dež. šol. svet je v svoji seji 15. t. m. izrekel svoje priznanje g. Simonu Magliču, nadučitelju na Vranskem, povodom vstopa v pokoj za njegovo mnogoletno plodno delovanje v šoli. Za nadučitelja pride na ljudsko šolo na Koblju stalni učitelj in šolski vodja v Plešivcu, Henrik Bregant, na ljudsko šolo v St. Jurju ob Pesnici pride za nadučitelja stalni učitelj pri Sv. Križu nad Mariborom, Iv. Robnik, in na ljudsko šolo pri Sv. Duhu v Halozah za nadučitelja stalni učitelj v Konjicah okolica Friderik Kožuh. Kot stalni učitelj in šolski vodja je nastavljen na ljudski šoli pri Sv. Roku ob Sotli stalni učitelj pri Sv. Barbari v Halozah, Jožef Čenčič. — Stalne učiteljice so postale: na ljudski šoli v Gor. Polskavi stalna učiteljica pri Sv. Barbari pri Vurbergu, Marija Šveigler, na ljudski šoli v Braslovčah tamošnja suplentinja Marija Klančnik, in na ljudski šoli v Polzeli tamošnja učiteljica suplentinja Ana Suhač. Nadučitelj v Jarenini, Martin Bresnik, stalni učitelj v Makolah, Feliks Mahor, in stalni učitelj v Celju, Jakob Gorjup, so stopili v pokoj.

Iz železniške službe. Premeščeni so: adjunkt Teodor Čugel iz Celja v Ljubljano; asistent Anton Janiček od St. Jurja na Pragarsko; uradniški aspirant Alojz Peterlin iz Langenwanga v Grobelno; adjunkt Karol Zoufalik iz Celja v Kirchbichl.

Kmetijske zadruge. V sredo, dne 14. t. m. se je pričel na Dunaju shod avstrijskih kmetijskih zadrug ter je trajal do 17. t. m. Zastopane so bile razne kmetijske zveze iz Avstrije in drugih dežel. Slovencev je bilo na shodu okoli 25.

Popust na zemljiškem hišnem davku, znižanje pridobinske glavne vsote in določitev pridobinskega davka od javnemu dajanju računov zvezanih podjetij za leto 1910. Vsled ukaza e. kr. finančnega ministrstva z dne 13. avgusta 1910, se je določil popust na zemljiškem davku na 15 odstotkov, in na hišno-razrednem in hišno-najemniškem davku na 12%; 2. je ostalo znižanje pridobinske glavne vsote kakor prejšnja leta ter se je 3. določilo davčno merilo za v par. 100. odstavek 1 in 5 omenjenega zakona navedena javnemu dajanju računov zavezana podjetja na 10 odstotkov.

Zakupna oddaja kruha in ovs se bo vršila za v postajah nastanjeno vojaštvo za zagotovitevno dobo od 1. januarja do 31. decembra 1911 in bodo ponudbene obravnave: Slovenska Bistrica pri občinskem uradu v Slovenski Bistrici dne 24. oktobra 1910 ob 9. uri dopoldne; Celje v vojaškem oskrbovalnem filijalnem skladišču v Celju dne 25. oktobra 1910 ob 9. uri dopoldne; Ptuj pri okrajnem glavarstvu v Ptuj dne 28. oktobra 1910 ob 9. uri dopoldne; Radgona pri okrajnem glavarstvu v Radgoni dne 29. oktobra 1910 ob 9. uri dopoldne. — Za te razprave veljavni pogoji se razvidijo iz razglasov in zvezkov pogojev, ki so razgrnjeni pri gori navedenih obravnavališčih, in ki se pri vojaških oskrbovalnih skladiščih tudi lahko dobe zastoj.

Častniške sluge nameravajo odpraviti, zato pa bodo zvišali pristojbino za slugo častnikom, da bodo lahko imeli civilne sluge.

Krvava griza pri vojaki. — Med na Krasu na vajah bivšim vojaštvom se je pojavila krvava griza v mnogih slučajih. Od 47. pešpolka je 120 mož in 3 častniki bolanih. 4 možje so na grizi že umrli. En bataljon, in sicer najhujše prizadet, se je vsled tega v terek popoldne (predno so se vaje končale) vrnil v Gorico. Grizo so dobili vojaki v Kostonjavi, kjer je bila razširjena med prebivalstvom.

Ne sramujmo se vendar svojega slovenskega jezika. Dogodili so se v nedavnem času na Koroškem in Štajerskem žalostni slučaji na postajah, da naduti nemški uradnik ni hotel dati vožnega listka stranki, ki ga je zahtevala v slovenskem jeziku. To se je zgodilo večinoma takozvanim omikancem. Da so pa ti uradniki tako naduti, je pa mnogo krivo naše ljudstvo. Le pogledimo in poslušajmo na postajah. Nisem niti nalašč tega storil, pa sem opazil sledeče: v Celju, Velenju, Sp. Dravogradu, Šoštanju in drugod; jaz sem zahteval listek v slovenskem jeziku in mi je uradnik tudi vsikdar postregel, kmečki ljudje, delavci pa, ki niso znali morda nad deset besed nemških, pa so zahtevali karto v nemškem jeziku ali imenovali vsaj postajo v nemški obliki. Ali ni to skrajno smešno? Meni pa se ni videlo samo smešno in neumno, ampak me je vsikdar jezilo, da sem se komaj premagal, da nisem takemu kar tam povedal: Ne bodi vendar tako neumen in ne smeš samega sebe, pa ne zaničuj na domačih tleh svojega lastnega jezika in pa — denarja. Saj menda slovenski denar tudi plača?

Meso iz Argentine. Ministrski svet se je zedinil v tem, da prične takoj pogajanja z ogrsko vlado glede začasnega uvoza argentinskega mesa. Gre se sedaj za uvoz 10.000 tonelov mesa, ki se bo uvozilo za poskušnjo. Pri razprodaji mesa bo označeno, da je to meso iz Argentine in je pri tem postopati s potrebno zdravstveno previdnostjo.

Tih odpor na južni železnici. V četrtek, 15. t. m. ob 1. uri ponoči so pričeli uradniki, poduradniki in delavci na južni železnici s tihim odporom, ker se njihovim zahtevam ni ugodilo. Za uspeh tega odpora je odvisno zadržanje socialnih demokratov, katerih je jako mnogo pri južni železnici in ki niso člani društev železničarjev. Na Dunaju, v Gradcu in v Dunajskem Novem Mestu so se že pojavile posledice tihega odpora. Osebnih vlakov so imeli neznatne zamude, tovorni vlaki pa se zakasnujejo po 2—3 ure. — Sicer je izvrševalni odbor upravnega sveta južne železnice odobril predloge vrhovnega ravnateljstva, ki dovoljujejo železničarjem neznatne izboljške, ali različna društva južnih železničarjev obstojajo na tem, da se vse njihove zahteve izpolnijo. Izvrševalni odbor je obljubil, da bo stvar rešil najkasneje do 1. novembra.

Železniška nesreča. Dne 20. t. m. zjutraj se je na postaji državne železnice Rottenmann na Gor. Štajerskem dogodila ena največjih nesreč, kar se jih je zadnja leta dogodilo na avstrijskih državnih železnicah. Dva brzovlaka, št. 101 in št. 102, sta trčila skupaj, ko so potniki spali, učinek je strahovit. Mrtvih je 7 oseb, 11 je težko, 19 lahko ranjenih. Ponesrečenci so večinoma iz brzovlaka, ki je vozil iz Pontafija na Dunaj. Dva mrtveca se niso spoznali, pet ostalih mrtvecev so poštni in železniški uradniki. 19 lahko ranjenih so s pomožnim vlakom prepeljali na Dunaj. Oba ponesrečena brzovlaka sta vozila s hitrostjo 60 kilometrov na uro, eden v smeri Selzthal, drugi v smeri St. Mihael. Ko sta strojevodja opazila, da vozita na enem in istem tiru, je bilo že prepozno. Pri nesreči sta bila razbita oba stroja, vsi prednji vozovi, le zadnji vozovi so ostali nepoškodovani in so se potniki v teh vozih samo prestrašili. Kriv nesreče je baje neki službujoči uradnik v Rottenmannu. Nadkontrolor Mandel je zblaznel.

Stajercijance in slovenski liberalci sta se zopet našla v bratskem objemu. Prvi drži v eni roki frakelje šnopsa, v drugi „Stajerca“, drugi pa ima v rokah „Nar. Dnevnik“ in „Nar. List“. Sicer je liberalca malo streslo, ko so se pritisnile šnopsarske ustnice na njegova usta, toda sovraštvo do Km. zveze je premagalo naravni stud. Združila pa sta se ta čedna brata v znamenju boja zoper slovensko obstrukcijo. Stajercijanci so pretečno nedeljo v Ptuj priredili shod, na katerem so se ti značajnejši razkoračili zoper boj naših poslancev, in po shodu so po nemških liberalnih listih zatrobili v svet, da je 500 kmetov protestiralo proti obstrukciji. Kakšna komedija! V celem ptujskem okraju ne najdeš med kmečkim prebivalstvom 500 poštenih ljudi, ki bi se upali na dan ter javno pokazali, da trobijo v izdajalski stajercijanski rog. Obiskovalci nedeljskega shoda so bili izvečine tiste žalostne postavke, ki jih lahko opaziš po ptujskih ulicah, kako tavaajo okoli in tolažijo svojo petobolsko žalost s frakelcem „grenkega“. In take ljudi podpirajo v boju zoper narodne pravice slovenskega ljudstva slovenski liberalci! Da jih ni sram! V nedeljo bodo celjski liberalci baje priredili več shodov. Radovedni smo, kako bodo ti veliki narodni radikalci govorili.

Kat. slov. izobr. društvo „Kres“ v Gradcu priredi dne 9. vinotoka vinskih trgovcev v restavraciji „Zur goldenen Krone“. Vspored je zelo zanimiv in pričakujemo obilne udeležbe od strani graških Slovencev. — „Kres“ je otvoril že jesensko in zimsko delo. V svoji sredi imamo požrtvovalnega vlč. Ljubšo, kateri ne samo gmotno podpira naše delo, ampak nas često z navdušenimi besedami bodri k vstrajnosti pri poštemem našem delu. Tako nam je zopet predaval prejšnjo nedeljo o bistvu naše vere ter vso stvar sem pa tje osolil z zanimivimi dovtipi. Za prihodnjo nedeljo nam je zopet obljubil predavati, na kar se že vsi veselimo. Le eno nas žalosti — slutnja namreč, da bo

do prostori „Kresa“ kmalu pretesni, kajti nedeljo za nedeljo se bolj krejjo. — Veseli nas sicer, da vidimo vsako nedeljo v „Kresu“ toliko novih obrazov, a trajno veseli bomo šele, kadar se izpolnijo naši upi, da dobimo svoje prostore. — K prelepi slavnosti v St. Ilj je tudi „Kres“ poslal lepo število zastopnikov. Videli so tam, kakšne uspehe rodi požrtvovalno delo, in sklenili so tisto navdušenje zanesti tudi v slehernega člana in članico „Kresa“. Sedaj se vrše vsako nedeljo sestanki, na katerih nastopajo fantje in dekleta in navdušujejo številne poslušalce za delo. Pogumno so že parkrat nastopili: Gajšek, Tramšek, Zorko, Frman in drugi. Vse pa je prekosil minolo nedeljo nastob mladeniča Inkreta, kateri je govoril nad pol ure o značajnosti mladeniča, kateri si upa svojo krščansko misel tudi v javnosti na cesti pokazati. Besede so mu šle iz srca, pa so tudi v naših srcih našle odmeva. Potem pa je že drugič nastopila gđc. Kolar, katera zna posebno svoje tovarišice, služkinje, v nemati za društveno delovanje. — Mi pa, ki gledamo z veseljem na to gibanje, želimo: Blagoslovi Bog to delo!

„Kresjan.“

Slovinci na Nemškem bodo imeli od 25. do 28. septembra v Eving-u pri Dortmundu slovenski misijon. V terek je odšel tja dosedanji gvardijan in župni upravitelj p. Salvator Zobec iz Nazarja. Priporočamo se vsem naročnikom našega lista in vsem dragim rojakom v Eving-u in okolici: porabite prilžnost, prihajajte marljivo k pridigam, pokazite sedaj v delih, da ste verni sinovi in dobre hčere vernih in dobrih slovenskih mater. Veselilo nas bo, če bomo mogli po končanem sv. misijonu prinesiti veselo sporočilo o dobrem uspehu in lepih sadovih sv. misijona iz daljne tujine.

Iz Gladbecka na Westfalskem se nam poroča: Slovesnost blagoslovljenja zastave in prva ustanovna slovesnost „Kat. društva sv. Barbare za slovenske rudarje“ v Gladbecku 11. septembra se je nepričakovano veličastno izvršila. Nebo nam je bilo milo; v soboto je še močno deževalo, a v nedeljo je solnce tako prijazno sijalo, kot lepše tukaj nikdar ne sije. Slovesnost se je pričela zjutraj s skupnim sv. obhajilom. Popoldne od 2. do 4. ure je bil sprejem društev. Prihitelo je 9 društev k nam in sicer: društvo sv. Barbare za Slovence, oziroma Avstrijce iz Hamborn-a, Meerbecka, Hochheida, Bismarcka, Hordelna, Essena in Horstermarkta ter dve domači nemški rudarski društvi. Udeležba je bila od vseh strani tako ogromna, da je bila velika dvorana nabitopoljena. Okoli 4. ure se je pomikal veličasten sprevod z 9 družbenimi zastavami in z godbo na čelu proti cerkvi. Našo zastavo, katera je bila še zakrita, je spremljalo 12 belo oblečenih deklet in žen, vse s prevezami v slovenskih barvah. V cerkvi je bil nad vse krasen in ganljiv prizor: pred oltarjem vse polno zastav, v šerkvi pa toliko Slovencev, kolikor jih ni bilo še nikdar poprej. Na priznici je prav lepo govoril predsednik slovenskega društva iz Meerbecka, g. kaplan Hegenkötter o društvu sv. Barbare, katerega namen je, pospeševati vero, ki nas pelje v večno življenje. Potem je blagoslovil g. župnik novo, krasno zastavo. Pri zastavi so prišle v prvi vrsti slovenske barve v poštev, tako, da se že od daleč pozna, da je to imetje Slovencev. Na eni strani je sv. Barbara s pred njo klečečim rudarjem in napisom: „Sv. Barbara, prosi za nas!“, na drugi strani pa ime društva z raznimi okraski. Po blagoslovljenju je bil sprevod. Ceste, po katerih se je ta pomikal, so bile lepo ovenčane s slavoloki in zastavami. Gledalcev je bilo toliko, da jih pri takih slovesnostih toliko še nismo videli. Najsijajnejši je bil pa slavnostni zbor v bogato ozaljšani, električno razsvetljeni dvorani: na igralnem odru zastava in nje botri g. in gospa Škraber z 12 častnimi damami: pri sprednji mizi 7 duhovnikov, med temi dva, večša slovenske govornice; po dvorani razobešene društvene zastave, dvorana pa nabitopoljena. Predsednik g. vikar Tappe pozdravi vse navzoče. Ko se odpoje cesarska pesem, se prične ovenčanje zastave in takozvano zabijanje žrebja. Soproga podpredsednika g. Tuhtar je v lepem govoru v imenu slovenskih žen darovala lep okrask za zastavo, ravno tako je darovalo društvo iz Meerbecka jako lep okrask. Pri zabijanju žrebja so predsedniki vseh društev darovali za zastavo v denarju ali pa okraske in so imeli pri tem prav ganljive nagovore. Posebej naj omenimo samo, kako navdušeno je govoril predsednik slovenskega društva iz Hochheida, g. kaplan Jenster. V svojem govoru je dokazal, da je potrebno, da se Slovinci, posebno na tujem, združujejo v katoliških društvih, in se tako s skupnimi močmi branijo proti sovražnikom sv. vere. Potem ste 2 belo oblečeni dekleti deklamovali: „Slovenska zastava njenim slavilcem.“ Na obrazih vseh je odsevala zadovoljnost in veselje. Prenaglo je prišel čas za nekatera društva za odhod. Že potem, ko so že nekatera društva odšla, so se pričele gledališke predstave, vmes pa je igrala godba in so se pele mile slovenske pesmi. Kot prva se je predstavila igra: „Kmet in fotograf“, ki je izvabila gledalcem neprenehajoč smeh. Nadalje je uprizorilo društvo iz Hamborna „Dva prepirljiva soseda“, ki je povzročila tudi velik smeh. Prav ganljiv prizor je bil, ko so štiri 9letne belo oblečene deklice deklamovale: „Vera, upanje, ljubezen in deklica.“ V veliko zabavo sta se potem predstavili igri „Nemški ne znajo“ in „Tri sestre“. Vsi igralci so svoje vloge prav izvrstno izvršili, posebno ženske vloge. — Vzele bi preveč prostora, ko bi hoteli vse bolj natanko popisati. Ta slovesnost, katera nam ostane nepozabljena, je bila zares prava manifestacija krščanskega

prepričanja. Vsem tistim, ki so v dosego te prekrasne slovesnosti kakorkoli kaj pripomogli, prisrčna hvala! Prisdružna hvala slovenskim ženam, društvom in vsem drugim, ki so darovali za zastavo!

* **Gospodinska šola na Teharjih.** Začetek novega šolskega leta bo 3. novembra 1910. Gojenke se učijo teoretično in praktično vseh predmetov, katere mora znati umna gospodinja. Prošnje za vsprejem se vpošljejo vodstvu gospodinske šole na Teharjih. Priloži naj se šolsko in zdravniško izpričevalo ter obvezno pišmo starišev, oziroma varuhov, da bodo pustili gojenko celo leto v šoli in plačali stroške. Deklice se morajo zavezati, da bodo natančno izvrševale vsa dela, ki se jim naložijo, in se ravnale po hišnem redu v zavodu. Gojenke plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo in pouk 30 K na mesec, in sicer naprej. Tudi je v začetku plačati 10 K vpisnine. Vodstvo šole naznani vsaki prošnji posebej, koliko obleke mora prinesiti s seboj. Sprejemajo se take deklince, ki so stare 16 ali več let.

I. poučno leto dež. kmet. šole v Bezovji pri St. Jurju ob juž. žel.

V čast kmetovalcem Spodnje Štajerske bodi omenjeno, da so baš oni vedno posebno uvaževali kmetijski strokovni pouk. To dokazujejo razni zavodi v deželi in zunaj nje, ki so bili navadno v pretežni večini obiskani od spodnještajerskih mladeničev. Navadno torej, da se je pojavila želja po domačem zavodu s poukom v materinščini. Tej želji je deželni zbor in odbor vstregel ter ustanovil kmetijsko šolo v St. Jurju. Potreba tega zavoda sledi iz navedenih dejstev, njega korist za svoj delokrog se bode pokazala v teku let. Slednja je stvar prihodnosti. Za sedaj samo suha dejstva na podlagi preteklih pojavov.

Nova kmetijska šola naj bi se otvorila že novembra minolega leta. Z 1. oktobrom je bil pa še le imenovan ravnatelj in strokovni učitelj. Vsa poslopja so bila še le v pol-gotovem stanju. Tej napravi treba je tudi še vdahniti takorekoč dušo. Pri takih razmerah bi niti čarodej ne mogel pravočasno začeti z rednim poukom. Do novega leta so bila vendar poslopja za silo toliko dodelana, da se je smatralo za mogoče, spraviti učence pod streho. KO kaki dovršenosti pa tudi tedaj še ni bilo govora; še niti danes ne. Globoki prekopi okoli hiše, povsod rokodelci in drugi stavbinski delavci, počasno dospavanje pohištva itd. so bili otvoritvi in pouku nasprotujoče ovire še več mesecev.

Zanimanje za šolo je bilo precejšno. Prošenj za sprejem v šolo se je v jeseni lanskega leta vkljub veliki negotovosti vložilo 42. Od teh prosilcev se jih je sprejelo 26, izključno kmečkih sinov. Po starosti so šteli ti od 17 do 26 let. Svojo predizobrazbo so si pridobili v večinioma le v dve- ali večrazrednih ljudskih šolah. Le eden je dovršil meščansko šolo, drugi pa spodnjo realko. Vsi so bili Štajerci iz okrajev: Celje, Smarje, Sevnica, Brežice, Soštanj, Slovenska Bistrica, Marenberg, Ptuj, Ormož in Ljutomer. Prvi tečaj je začel potem, ko je bila nova šola dne 4. januarja t. l. blagoslovljena.

Poučevalo se je teoretično v zimskem tečaju po 27, v poletnem pa 24 ur na teden.

Poučevalo se je v sledečih predmetih:

1. nadaljevalnih: slovenski jezikovni pouk z ozirom na domačo zgodovino, zemljepis in poslovno spisje, računstvo, geometrija in risanje.

2. osnovnih: fizika, kemija, kmet. rastlinstvo, kmet. živalstvo.

3. strokovnih: poljedelstvo splošno in posebno, travništvo, gozdarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, mlekarstvo, živinoreja, živinozdravništvo, kmet. gospodarstvo in knjigovodstvo, zemljemerstvo in niveliranje.

4. postranskih: nemščina, petje.

Teoretičen pouk se je nadaljeval in izpopolnjeval s praktičnim, in sicer z delom, ki se je upoštevalo kot za kmetovalca zelo važno in sredstvo, z različnimi postranskimi, za učence važnimi koristmi.

Teoretično so poučevali (poleg ravnatelja in strokovnega učitelja še 4 pomožni učitelji). Delo sta vodila pod ravnateljevim navodilom in nadzorstvom opravnik in vrtnar. Pouk v šoli in delo je trajalo od 6., oziroma 1/2 ure zjutraj do 7. ure zvečer s primernimi odmori za okrepčanje.

Smoter pouka je bil, kar mogoče v kratkem času izvežbati mladeniče za njih poklice, jih odgojiti za dobre, razsodne prihodnje gospodarje. Geslo je bilo, raje manj, pa temeljito. Zlasti stvarno na prakso naslonjen naravoslovni pouk je imel namen, spraviti učence do zmožnosti premišljevanja in razsodnosti. Ena pametna misel gospodarja več koristi, nego 100 neumnih receptov, kakoršni se ljudem preobilokrat vsiljujejo. Učenci, ki so prišli v zavod z resno voljo se kaj priučiti, so imeli priliko za to. Povešneži, duševni in telesni lenuhi, pa itak ne slišijo v zavod s tako kratkodobnim poukom. Oni naj raje ne silijo v njega. Od dobrega semena dobra žetev, plevel pa le omejuje drugim prostor in razvoj.

Za jako važno se je smatralo, da se širi učenec obzorje z izlety, da se pouk še nazorneje vsvari. Kakor je to mogoče v zavodu samem. Dasi ravno ni bilo v tem letu še sredstev za take izlete, vendar se jih je nekaj napravilo in sicer:

1. V Celje, kjer so spoznavali učenci vsled prijaznega dovoljenja c. kr. okrožnega sodišča in prijaznih pojasnil dotičnih gospodov uradnikov zemljiš-

ko knjigo, državno gozdarsko drevesnico, deželno sadno drevesnico itd.

2. Peš čez Svetino v Laški trg. Med potom so se jim pojasnjevali naravni in gospodarski pojavi; v Laškem trgu so pa imeli priliko natančneje spoznati podjetje, ki je s kmetijstvom v raznem oziru v tesni zvezi: pivovarno. Saj se tam pojavi, ki se v delokrogu kmetovalca vedno vršijo in so za njega zelo važni, katerih se pa navadno prav ne zaveda, tehnično izkoriščajo.

3. V Celje k premiranju bikov. Ob tej priliki so si ogledali tudi mestno klavnico, nje hladilne naprave itd.

4. Na Planino na sejm. Sejmi na Planini se štejejo med najimenojše daleč na okoli in na takem sejmu najde prihodnji živinorejec mnogo več zanimivega, kakor bi našel samo v šoli. Pa tudi gozdi in zlasti novi nasadi tamošnje grajščine nudijo marsikaj zanimivega.

5. V Ptuj; od tam na pristavo grofa Herbersteina in posestvo štajerske hranilnice iz Gradca v Podlehnik. Na eni strani pridelovanje žita v velikem obsegu in tudi živinoreja, na drugi strani zlasti specialno živinoreja in vzorno sadjarstvo ter kletarstvo. Povsod obilo zanimivega. Vsem prijateljem šole, ki so blagovolili pospeševati učinek teh izletov, bodi izražena najiskrenejša zahvala.

V teku leta je bilo več obiskov. Med temi jih je bilo nekaj namenjenih nadzoru šole, tako od deželnega odbora in od c. kr. poljedelskega ministrstva, nekaj proučevanju razmer in sestroju šole od deželnega odbora moravskega, največ pa zanimanju za kmetijstvo in šolo, tako od nekaterih nadaljevalnih šol (Sevnica in Slivnica), od kmetijske podružnice St. Jurij, gospodinske šole Teharje, učiteljskega iz Maribora, učiteljev o priliki 40letnice ter še mnogo posameznih kmetovalcev. Ti obiski so dokazali živo zanimanje za zavod.

Dne 27. avgusta se je zaključil z javno skušnjo prvi tečaj. Od prvotno sprejetih 26 učencev se je vdeležilo tega izpita 24. Dva sta bila v teku leta izključena. Govorice o ničvrednosti šole, o nameravanem izstopu večine učencev takoj v početku radi nje nepopolnosti itd. so s tem ovržene. Nasprotno so pokazale skušnje, da so učenci v tako kratki dobi kljub mnogim začetnim težavam mnogo pridobili, da so svoj čas na zavodu zelo plodonosno porabili, da so si pridobili zmožnosti, ki bodo napredek našega kmetijstva zelo pospeševale.

Za prihodnje leto je pot že vglajena. Šlo boče že lažje. Spopolnjevanje bode naglo sledilo prvemu vstroju. Prijatelji šole in sploh tisti, ki pošiljajo učence, so pa naprošeni, da posebno vpoštevajo sledeče: Pri kratkodobnosti učnega tečaja (10 mesecev) se zamore učence dovolj za svoj stan priučiti le, če je marljiv in razumen, če se res za stvar zanima. Torej le marljive, razumne in resne učence! Radi boljšega izbiranja je najboljšo, da se oglašijo prosilci osebno pri ravnateljstvu. Elementov, ki znabiti mislijo, le eno dobo na javne stroške preživeti, ali si s temi nauki kako drugo poč ugledati, ali ki mrzijo delo in pričakujejo tu le udobno življenje, nikar v ta zavod! Za težaven, trudapolen stan se treba s trdom pod stroгим navodilom pripravljati, toliko lažje bode šlo pozneje, toliko večje in izurjenjše moči se bodo lotile dela s težavami se igraje.

Ravnateljstvo štajerske deželne kmetijske šole St. Jurij ob juž. žel.

J. Belle m. p.

Mariborski okraj.

m **Maribor.** V nedeljo, dne 18. kimovca se je našla žepna ura z verižico na potu blizo Limbuša (Lembach). Kdor jo je izgubil, naj se zglesi pri vratarju javne bolnišnice v Mariboru.

m **Mariborsko porotno sodišče.** V ponedeljek, dne 19. t. m. je stal pred porotniki 17letni delavec Franc Kobale v Kovačevsi zaradi posilstva. Obsojen je bil na eno leto težke ječe. — Isti dan se je morala zagovarjati pred porotnim sodiščem 57letna Marija Kašovic iz Selnice ob Dravi, ki je bila obtožena radi hudodelstva požiga in goljufige. Obtoženka je dne 6. maja 1910 svojo hišo pri Sv. Lovrencu nad Mariborom na 7 mestih zažgala in se skrila potem v kleti te hiše. Porotno sodišče je obtoženko hudodelstva požiga oprostilo, pač pa je bila obsojena radi goljufige, storjene s tem, da je zažgala svojo hišo s tem namenom, da bi dobila od zavarovalnice zavarovalno svoto, na eno leto težke ječe.

m **St. Ilj v Slov. gor.** Najhujši nemškonnacionalni zagrizenec v naši fari je dr. Wenigerholz, doma — čuje — iz Središča na Štajerskem. Kako ta mož sovraži Slovence, to presega že vse meje! In vendar živi večinoma od Slovencev. Pri otvoritvi našega „Slovenskega Doma“ je v družbi z nekimi nemškutarskimi mladiči izzival mirne Slovence. Se li to spodobi za akademično izobraženega gospoda? Kako je delal proti izvolitvi slovenskega župana, to je škandalozno. Vsi, tudi Nemci so se zgražali nad slučajem Fluher. Pri agitaciji je povsod zraven, a če ga pokličejo k bolniku, mnogokrat ne gre. So nam znani slučaji. Domačini so ogorčeni, on se pa še čudi, zakaj. Slišati je v tem oziru marsikatero ostro izjavo. Gospod doktor, vprašam Vas, je-li to lepo od Vas, ki služite tako lepemu človekoljubnemu poklicu, ali ne morete svoje politične strasti malo premagati? Bodite prepričanja, katerega hočete biti, toda nad vsem Vam

morajo biti stan in tiste dolžnosti, ki jih imate kot zdravnik.

m **Ciršak pri St. Ilju v Slov. gor.** Najhujši agitator za nemško šulferajnsko šolo je pri nas nek učitelj, ki poučuje na nemški šulferajnski šoli. Ta učitelj je velik nasprotnik Slovencev in katoliške vere. Čujte Cirberžani! Na mnogih krajih je bil že učitelj, pa povsod so ga odslovili. Celo Nemci so ga odslovili, ker je hujskal otroke proti veri in agitiral za „Proč od Rima“, to se pravi proč od svete katoliške cerkve. Ko se je oženil, je vzel za ženo tako, ki je odpadla od sv. vere. Ni se dal poročiti in oklicati pri domačem katoliškem gospodu župniku, ampak pri protestantskem pastoru. Na Ciršaku bo agitiral tudi za protestantovsko krivo vero. Čujte Cirberžani in Selničani! Takemu človeku boste dali svoje otroke v šolo? Takemu človeku boste dali duše svojih neumrjelih otrok, za katere boste dali enkrat odgovor pri večnem sodniku? Bog nas varuj!

m **Ciršak.** Lep shod se je tukaj vršil v nedeljo dne 18. t. m. Premajhna je bila hiša gospoda Petra Lenca, nasproti prostoru, kjer gradi Schulverein poslopje za novo nemško šolo, da bi obsegla vse zbrovalce, na stotine jih je moralo zborovati na lepem vrtu pred hišo. Za predsednika shoda je bil izvoljen cirberški župan gospod Hauc, ki je kot župan najbolj severe slovenske občine zbrovalce iskreno pozdravil. Poslanec Roškar je govoril o državnem in deželnem zboru. Ko je omenjal obstrukcijo v deželnem zboru, je vse ljstvo viharno zahtevalo, naj poslanci boj v deželni zbornici proti drzni nemški večini nadaljujejo. Poslanec dr. Verstovšek je razmotrival v daljšem govoru, kakšen namen ima nemški Schulverein, da hoče v Ciršaku napraviti novo nemško šolo. (Kazal je na kupe kamenja, ki je pripravljeno za stavbo nove mučilnice. Ko je govornik končal, so soglašali vsi v tem, da bodo zastavili vse moči, da ta šola ne bo imela otrok. Nato se je soglasno sprejela resolucija, v kateri odobravajo volilci obstrukcijo poslancev v deželnem zboru, izrekajo poslancem zaupanje in protestirajo proti novi nemški šoli.

m **Sv. Trojica v Slov. gor.** Velespoštovanega g. okrajnega glavarja uljudno pozivamo, naj si ogleda v „Marburger Zeitung“ od dne 10. septembra t. l. dopis od Sv. Trojice v Slov. gor. Tam mu sam naš g. župan prizna, da razobeša trojiško gasilno društvo frankfurtarsko zastavo v svojem lokalu in da je iz političnih razlogov izobčilo našega zdravnika iz društva. Ta je bil podpornik društva, a pri nekem zasebnem pogovoru je zahteval od mladega g. Goloba, da se naj z ozirom na slovenske člane društva izdajajo vsaj dvojezična vabila k društvenim prireditvam. No, g. Feri, ki takrat še ni bil polnoleten, se je udaril na prsa in vskliknil: „Dokler sem jaz tu, nikdar!“ Če torej sedaj zatruje župan, da je hotel naš zdravnik društvo slovenizirati, je to iz trte izvil, ker o tem niti govora ni bilo. Sicer pa je vprašanje, ali sme biti sploh gasilno kot dobrodelno društvo tako izključno frankfurtarsko, kot je trojiško. Res, to je germanizacija, in germaniziranje ni namen gasilnih društev. Izobčevanje članov iz edino političnih vzrokov je pa zopet eminentno političen čin, radi katerega bi vsaka pravična vlada zahtevala od nepolitičnega društva, ki je naša požarna bramba, zadoščenja. Velespoštovani gospod glavar ste že pustili preiskavati razmere pri našem gasilnem društvu. Kaj ste tam poizvedeli, ne vemo; a tu imate v nemškem listu dokaz, da se vtikajo naši gasilci v politiko, da torej prestopajo svoj delokrog in da je že zadnji čas, stopiti jim na prste in jih naučiti reda. Ker tega nikar ne verjemite našemu županu, da je vse tako zadovoljno z njim in vse tako nemško prirojeno. Že zadnje občinske volitve so pokazale, da znaša slov. manjšina eno tretjino vseh volilcev, in če bi ne bilo brezprimerne nemškutarskega terorizma, bi se bilo morda celo pokazalo, da imamo večino. Pri ljudskem štetju bode pa itak videli, da živi v trgu samo kakih 30 Nemcev (prisiljenih namreč in z otroci vred) in do 300 Slovencev. Da je pri takih razmerah frankfurtarica, hajlanje in drugo, kar vse počenjajo nekateri naši gasilci, izzivanje in politično hujskanje, to je jasno kot beli dan. In zato trdno upamo, da boste napravili tukaj red, gospod glavar. Bodite uverjeni, da je tudi med gasilci samo peščica vsenemških hujskačev, da je pa večina slovenska, ki se samo vsled pritiska in tiranizacije od strani one peščice ne upajo nasprotovati jim.

m **Sv. Lovrenc ob kor. žel.** Lehu pri Ribnici je bil nekaj združen s Kreenbahom v „Ortsgemeinde Krätzenbach“. Večina občinskega odbora, ki je imel svojo pisarno v St. Lovrencu, kamor so imeli nekateri Lehnčani štiri ure peš-hoda, je bila v nemških rokah. Tako je bilo do leta 1887. Mož, kateri se je spretno zaletaval v to nemško trdnjavo in jo končno tudi iztrgal iz nemških rok in katerega žalibog ni več v Lehnu, mi je nekoč pripovedoval o občinskih volitvah tako-le: „S pomočjo Vetuškove in Urbančeve hiše se mi je posrečilo pridobiti 12 precej odločnih Lehnčanov; jaz sem bil trinajsti. Zbirali smo se na dan volitve v novi šoli. Že grede so začeli nekateri obupavati, rekoč: „Smejali se nam bodo tržani, ko nas preštejejo.“ Pred trgom smo se razpršili na vse vetrove in po eden in eden prišli od različnih strani na volišče. Ko so nas na naš napad nepripravljene Kreenbaharji zapazili, so po celem trgu od gostilne do gostilne vpili na pomoč, a zastoj. Srečkali smo v vseh razredih — pl. Gasteiger je vlekel srečke — in zmagali. Godci in topiči so naznanjali oko-

lici, da se seli občinska pisarna v središče obeh občin, v Lehn. Kreonbaharji in tržani so pod vodstvom Milemeta in Kelnereja prišli sicer večkrat s 40—50 volilci — bolnike so nabasali na vozove — v Lehn, ali morali so vsakokrat sramotno oditi. Da bi bil tudi teh bojov konec, prosili so Lehnčani, naj se občini ločita, kar se je lani tudi dovolilo. Nehvaležni bi bili, ako bi se večkrat ne spominjali tega vrlega junaka, ki je odprl pot dosedaj samostojne občine Lehn in prinesel v Lehn mnogo veselja. Prirejal je v tem samotnem kraju veselice in tombole, katerih prej tukaj nikdar ni bilo. Ustanovil je podružnico družbe sv. Cirila in Metoda in tako osigural lehnski šoli slovenski učni jezik, tamburaški in pevski zbor, tercet na lok, poštno nabiralnico itd. Sedaj pa slišimo žalosten glas, da je v Lehnu zopet vse zaspalo. Kjer ni ognja, ni toplote. Le nekaj več navdušenja za dobro stvar in pomladansko solnce bo oživilo merodajne zaspance in vrnilo se bo zopet veselje v sicer samotne, a lepe lehnske pokrajine.

m Sv. Križ pri Mariboru. Za „Slov. Stražo“ se je nabralo na gostiji Mihaela Hojnik in Františke Zuoko 6 K 70.

Ptujski okraj.

p Sv. Marko niže Ptuj. Okoli 200 volilcev se je zbralo zadnje nedelje na shodu, ki ga je priredil deželni poslanec gospod Ozmeč. Volilci so ogorčeno obsojali hinavsko pisavo „Stajerca“ v zadevi obstrukcije v dež. zboru. Na shodu so se brez vsakega ugovora sprejele resolucije, ki odobravajo postopanje poslancev S. K. Z. v deželnem zboru, jim izražajo zaupanje volilcev ter jih vspodbujajo k nadaljnjemu odporu proti krutim nemškim silovitostim.

p Hajdin. V nedeljo dne 18. t. m. je imel pri nas shod deželni poslanec gospod Ozmeč, ki je poročal o delovanju v deželnem zboru, o obstrukciji itd. Govornikova izvajanja so izzvala burno odobravanje. Gospod Brenčič je orisal nasilno nastopanje posiljenec v Ptuj in na ptujskem polju ter s krepkimi besedami pozival k narodni zavednosti in k odporu proti privandranim tučjem. Poslovodja Al. Pišek je poročal o skupni prodaji živine in navajal nadaljne namene, katere ima Osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje. Z velikim navdušenjem se je sprejela resolucija, ki odobrava obstrukcijo poslancev S. K. Z.

p Velika Nedelja. Dne 19. t. m. je prišel Poplatnik Ignac v hišo g. Laha v Sodinskem vrhu in zahteval od njegove hčere, da bi mu šla kopat krompirja. Ker tega ni hotela storiti, jo je z litrovske steklenice udaril po glavi, da je dobila težke telesne poškodbe. Zločinec je že prejel zaslužen kaznen.

p Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Nedelja, dne 11. septembra je bila za našo župnijo pomemben dan. Igra „Tri sestre“ se je prav izborna obnesla. Posebno moram na tem mestu pohvaliti dekleta, ki so, čeprav so prvič nastopila, vsaka svojo vlogo dobro izvršila. Ker noben stan ni iz samih rožic in veselja, tako je bilo tudi pri teh treh sestrah, med katerimi je vladalo veselje in sovrastvo druge proti drugi. Še enkrat povdarjam, da je bil dan poln zabave. — Pred vsem pa moram pohvaliti našo mladino, katera je začela svoje cilje dejanski izpolnjevati. To priča novi oder, katerega otvoritev je bila po govornikovih besedah res veličastna. Mladina, le tako naprej, in tvoji sovrastniki bodo morali podleči kakor sneg pred pomladanskim solncem.

p Zetale. Znani gosp. Pirstinger, potovalni učitelj za kmetijstvo, nas je dne 5. t. m. prav pošteno potegnul za nos. Kakor smo slišali v nedeljo, dne 4. t. m. v razglasu po rani sv. maši, napovedal je za ponedeljek ob 10. uri dopoldne poučno predavanje o sadje- in vinoreji. Zbralo se je res več posestnikov v gostilni g. Berlisga in pričakovalo predavatelja. A tega ni bilo od nikoder. Mar misli g. Pirstinger, da imamo kmetje toliko časa? Zakaj ni storil svoje dolžnosti?! Mi se ne damo za nos voditi!! — Sicer pa bi mu priporočali, taka predavanja ob nedeljah in praznikih prirejati.

p Svetinja. Vojaske veteransko podporo društvo pri Svetinjah priredi dne 26. septembra popoldan ob 4. uri tombolo pri g. Matjažu Pihlar v Zerovincih. Po tomboli prosta ljudska veselica. Svira svetinske veteranske godbe. K obilni uležbi se vabi slavno občinstvo.

p Središče. Na gostiji Kikel-Zadravec v Šaloveh je sprožil g. Podgorelec misel, da se je licitirala za mladeniško in dekliško zvezo v Središču ena cigara G. Brumen Vincence je tem petom kot licitant spravil lep dar 6 K 88 vin. zvezama. Živelci posemevalci!

Slovenjgraški okraj.

s Razbor pri Slov. Gradcu. Ni dolgo od tega, ko sem ob priložnosti vprašal knjižničarja tukajšnjega izobraževalnega društva: „Priatelj, kako pa se kaj počutiš, ker te je „Faraonov mučenik“ letos že štirikrat v „Stajercu“ obral?“ On pa mi je odgovoril: „To mene prav nič ne peče, kar tisti mož počne; celo veseli me, ko vidim, da sem pretežek za njegov želoce. On, ki 11 ljudi hkratu pozoblje kakor kokoš proseno zrno, mene vendar le ne more prebaviti. Ker tako nenaravno hrano vživa, enkrat cela drevesa, drugič pa kar po več ljudi, se je le bati, da se mu bo želoce pokvaril; to pa spet ne briga mene, ampak njega samega.“ „Oglej si ga drugičkrat bolje.“ sem opozoril knjižničarja, „morebiti boš že videl kake sledove podobne boleznin na njem.“ „Se ne splača ga o razovati,“ je odgovoril knjižničar in mi podal roko v slovo.

s Razbor pri Slovenjem Gradcu. Ker so izjave liberalnih mož značilne za spoznavanje njihovega značaja, zato objavim tukaj dve, da lahko vsak, kdor še ni čisto zmešan po „Stajercu“ ali „Narodnem Li-

stu“, spozna, koliko je verjeti ljudem take baže. Prva: Eden izmed tukajšnjih fantov nosi znak „Mladeniške zveze“ na sebi. Ko ga je pa znani stajercijan-sko-narodni mož ugledal, ga je začel zmerjati z nemškutarjem! Ni li to najnesramnejše početje, ako nemškutar po načelu, ki se z vsemi močmi trudi za razširjanje zloglasnega „Stajerca“, zmerja drugega z nemškutarjem, ki nosi slovenski znak in deluje za slovensko stvar? Druga: Pred nekaj časom je hodil v tej okolici agent neke tovarne za kmetijske stroje. Dotični je med drugimi lažmi tudi nakvasil ljudem, da je g. Jelovešek, deželni potovalni učitelj za živinorejo, kriv, da je kava in drugo južno sadje drago. In vendar se ni našel nikdo, ki bi ga bil pošteno zavrnil; še več: našli so se celo, ki so mu verjeli. — Ko se naznani kak poučen shod, ki se skliče vedno iz najboljšega namena v svrhu preganjanja nevednosti, se še mnogo ljudi zdi preučenihi, da bi se ga udeležili. Ko se pa kak širokoustnež odkod priklafi z namenom, kolikor mogoče ljudi opehariti, pa je vse zadrženo nad njegovim govorjenjem in naj govori karkoli, nikomur se ne kihne; njegove besede se jim zde samo suho zlato. — Kmetje! Dokler boste tako radi verjeli vsakemu širokoustnežu, ki pride iz tujih krajev, dokler se boste vsak le na svoje moči zanašali, boste ostali zmiraj gospodarsko slabi; solnce sreče vam bo malo sijalo. Kmetje, združite se! Vse liberalce pa izločite iz svoje srede; oni so vam v vsem svojem dejanju in nehanju v škodo. Liberalce pozna le zmiraj samo sebe, občni blagor mu je malo mar.

s St. Janž na Vinski gori. Naš župan Vodušek hoče biti mogočen mož, in sicer je poln stajercijanske modrosti. Apoteker Rauscher jim posreduje. Da dobivajo Vodušek in še več njegovih sovrstnikov ta neprecenljivi list „Stajerc“ brezplačno, se hodijo potem v Celje Nemcem klanjat. Letos bi bil moral priti občinski lov na dražbo, ker ga je imel prej Auer na Dobrni. Ko je odšel Auer iz Dobre, ga je prepuštil pod roko Rauscherju. Ker torej Rauscher v resnici ni bil najemnik, ampak podnajemnik, bi se mu ne bil smel lov dati pod roko za 200 K. Oglasil se je v občinski pisarni g. Ivan Krajnc iz St. Ilje zaradi lova, in obljubil tudi 200 K in še 50 K za občinske uboge. Koliko bi dobila občina v 8. letih več! Nič ni pomagalo. Vodušek se drži le na Rauscherja. Kako on s svojim zelo učenim tajnikom v pisarni gospodari, vedo znabiti itak odborniki. „G'scheit“ bi bila rada oba, pa ne gre. Radoveden sem, kdaj se bodo občani spametovali, da ne bodo take moze volili v občinski odbor.

s Marnberg. Dne 16. t. m. proti večeru nas je obiskala toča. Najbolj je naklestila tržane in njihova polja. Okolici je prizanesla. Debela ni bila, a bilo je je dosti. Marnberžani še niso nikdar videli toliko toče. Odkod si upa priti kaj takega celo v Marnberg?

s Marnberg. Naši protestanti dobijo kmalu pastorico, ker se ženi njihov pastor. Je pač nekaj sreče in veselja za Marnberg po — toči.

s Marnberg. Dne 28. avgusta smo kanonično ustanovili Marijino družbo. Bog ji daj obilo svojega blagoslova, Marija svoje izdatne pomoči, da bi rastla, cvetela in vzgajala dobre in zveste sinove in hčere sv. katoliške cerkve in naše domovine. Mladeniči in mladenke! Od vas je odvisen razvoj in napredek Marijine družbe. Vsak posebej po svojih močeh in skupno delajte radi in z veseljem v ta namen. Ravnajte se vedno po zlatih naukih slavnostnega govornika vlč. g. Miroslava Volčiča ter jim pokažite na ta način svojo hvaležnost za njihov trud.

s Velenje. Nek tukajšnji posiljenec silno spostuje nas Slovence. Dne 15. avgusta na večer je vpil na trgu: „Windische Hunde, windische Bagage, windisches Gesindel.“ To je po naše: slovenski psi, slovenska sodrga, slovenska druhal. Zapomnite si kmetje in kmetice te „ljubeznive“ naslove, in spomnite se jih tudi, kadar pridete v Velenje.

s Skale pri Velenju. Res žalostne razmere so v naši župniji. Ko tako gledam in opazujem, kako grdo in surovo obnašanje je pri naših nasprotnikih, — se mora pač vsakemu poštenemu človeku zgabiti. Zaiostno je, da si upajo nasprotniki tako grdo napadati naše fante, celo s pretepanjem in surovim napadom grozijo katoliško-narodnim mladeničem, in to vse zato, ker neboje zahajati v njihove slabe tovarišije in družbe, kjer se le pije in pretepava. Najdejo se celo taki, ki mislijo, da jih bodo s tem, če jim obetajo krvave napade in zasmehovanje, pridobili na svojo stran, pa zelo se motijo. Naši katoliško-narodni mladeniči ostanejo kljub vsem naporom od nasprotne strani stano vitni.

s Smartno pri Velenju. Pred nekaj tedni sem prišel skupaj z nekim duhovnikom iz Vidna na Italijanskem, ki je bival nekaj tednov v naših krajih. Pravil mi je, da pojde v Gradec, kjer živi kakih 1000 Italijanov-delavlavcev, da jim bode pridigal v italijanskem jeziku. To se zgodi brez vseh ovir. In Slovenci? Teh živi v Gradcu okrog 30.000, pa se jim ni dovolila niti ena slovenska pridiga doslej. Prošili so že po posebnem poslanstvu graškega škofa samega, ki je dovolil, rekoč: če dobite v Gradcu cerkev, kjer vam dovoli župnik slovensko pridigo. Toda glej, med tem so pa župni uradi v Gradcu dobili ukaz, da naj nobeden ne dovoli. In do danes je ostalo tako. Pa ne samo v Gradcu se postopa tako proti Slovencem. Tudi sicer v sekovski škofiji. Pravili so mi v Lučanah, 25 let je tam zdajšnji dekan. Prej je bila tamkaj vsako nedeljo ob 10. uri po sv. opravi pridiga v slov. jeziku. Ta mož je skrčil slovenske pridige na vsako drugo nedeljo, čez nekaj let na vsaki večji praznik

in jih je krčil tako dolgo, da jih sedaj ni — nič. Podobno je v drugih krajih ob meji. Seveda za Slovence niso nebesa, si misli Nemeč. Tje gor pride samo nemški Herrenvolk. Da, pa predstavimo si to dvoje. Kaj bi rekli Nemci v takem slučaju, če bi se odpravilo to, kar je od pamtiveka v navadi, oni, ki tirjajo, da naj bi duhovnik v kakem nemškutarskem gnezdu naenkrat par šullerajnskim otrokom na ljubo začel moliti nemški v cerkvi, kaj ti nemški še niti ne znajo. Drugič si predočimo, če tako ravna nasproti Slovencem celo nemški duhovnik, kaj naj pričakujemo Slovenci od posvetnih Nemcev, od ljudi, kakor jih živi v taboru nemških nacionalcev na fisoče, zlasti vsi po naših spodnještajerskih mestih in trgih? Če ne pozna oni večje pravice, kaj naj šele ti poznajo? Če se godi to na zelenem lesu, kaj šele na suhem? Tako nas zaničuje Nemeč, niti službe božje nam v našem jeziku ne privošči, niti tam, kjer nam gre po vsej pravici. Pa Nemeč nasproti Slovincu ne pozna pravice. Komur ob takih dejstvih ne zavre kri, tisti je sploh nima. Zato pa Slovenci, bodi konec tudi naše popustljivosti. Ne trpimo več, da se nam kratijo pravice slovenskega jezika po naših uradih, bodi sodiščih, davkarijah, glavarstvih. Zahtevajmo povsod, da uradi z nami slovensko občujejo. Žalibog se moramo celo za te pravice, ki so nam zajamčene v postavi, vedno sproti boriti. Toda bodimo dosledni in neizprosni, da nam vlada vendar enkrat da ne samo slovenščine za silo zmožnih uradnikov, ampak res slovenskih uradnikov. In sedaj pogledjte na naše sodnije, glavarstva! Uradniki sami Nemci, ki niti slovenski ne znajo, ali pa le za silo, kaj šele, da bi imeli srce za ljudstvo, ali pa poznali njegove razmere. Res potrpežljivo si slovensko ljudstvo. Pa ta nespametna potrpežljivost ti je samo v škodo in kvar.

Konjiški okraj.

k Konjice. Povodom 60letnice rojstva premil. knezoškofa dr. Mihaela Napotnika, konjiškega rojaka, je milostljivi g. arhidijakon F. Hrastelj ob asistenci dekanije duhovščine in mnogobrojnega občinstva daroval v torek, dne 20. t. m. prvokrat slovesno pontifikalno zahvalno sv. mašo.

k Konjice. „Narodni Dnevnik“ in „Nar. List“, glasili vseh duhovitih slovenskih liberalcev, torej tudi konjiških, sta objavila iz Konjic dopis, ki je poln različnih podlih namigavanj in osebnih napadov na knezoškofa, arhidijakona in konjiške kaplane. Na te cvetke liberalne duhovitosti bi mi še ne odgovarjali, pa da bodo tudi tisti, kateri ne dobijo v roke teh listov, vedeli, kako olikani in izbrani v besedi, in kako resnicoljubni so konjiški liberalci, evo vam par duhetih rožic iz dopisa. Najprej trdi učeni in vsevedni dopisnik, da so vsled „polom-konkurza klerikalnega konzuma v Konjicah razne pohlevne ovčice plačale za blagoslovljeno farško malho nekaj sto svetlih kronic.“ Kaj ne, kako imenitno je to povedano! Gg. liberalci, izprašajte si vest, koliko so pa že vam in vašim zavodom pohlevne ovčice nanosile ne samo svetlih kronic, ampak tisočakov, za kar jih vi slededne zmerjate. Dopisnik namreč dalje pravi: „Osel gre samo enkrat na led, a naši klerikalni kmetje so sli kaplanu Viktorju Pregleju še drugič na led in ustanovili so si kmečko hranilnico in posojilnico.“ Torej za „osle“ ima konjiški slovenski liberalce vas, vrle slovenske kmete, ki ste združeni v svoji kmečki hranilnici! Komur se izmed kmetov še sedaj ne bodo odprle oči, da obrne hrbet liberalcem v Konjicah popolnoma, za vselej in v vseh rečeh, potem pa res ne vem, kaj bi rekel. Dragi liberalci, po toči je prepozno zviniti, vi nas niste marali, zato smo sli; le spomnite se občnega zbora v letu 1908 vaše Posojilnice, vedeli ste dobro, za kaj se gre, a nam niste dali niti enega odbornika ne v načelstvu ne v nadzorstvu; zdaj so vam lahko jasne tudi besede g. arhidijakona, katere si vi napačno razlagate in so vas tako silno razburile. Da pa spravljate s kmečko hranilnico in posojilnico v zvezo tudi premilostljivega knezoškofa ter se norečujete iz visokih odlikovanj našega splošno priljubljenega g. nadžupnika, to kaže vse vaše nizkotno mišljenje, grdo zavist in sovrastvo do katoliške cerkve in njenih dostojanstvenikov. Vse se je razveselilo tako visokih odlikovanj konjiške nadžupnije in njene-ga sedanjega g. nadžupnika, samo konjiški slovenski liberalce pobere kamen in ga z onemoglo jezo vrže na odlikovanca. Naša kmečka hranilnica in posojilnica pa se, veselite se o liberalci, kljub vašemu natolcevanju tako lepo razvijata, da ima že letos nad 300 tisoč kron prometa, dosti denarja in varnih posojil, in že skupno nad 500 viagateljev in članov. Najemimo za svoje prostore pa cerkvi, kakor vsak drug pošten najemnik, pošteno plača. Cerkevna hiša pa vas liberalce popolnoma nič ne briga, niste prispevali k njenemu nakupu niti vinarja ne; zato tudi vaš „nobel“ izraz „cerkvena kramarija“ odločno zavračamo. Pazite samo, da ne opomnimo ljudi na vaše različne „kramarije“, potem se boste pa zopet sklicevali na krščansko ljubezen, Kristusa, ter Bog ve kaj še vse klicali na pomoč. Zato nikar ne poskusite še kaj proti nam v takem tonu pisati, kakor zadnjič, sicer pride mo s stvarmi, ki vam ne bodo ljube, in vam bomo eno tako zagodli, da vam dobička še celo ne bo doneslo.

k Prežigal pri Konjicah. Gospodar Anton Toman, naslednik na domu rajnega kononika dr. Pajeka, je dal na Prežigalu postaviti lično kapelico svete Družine. Gospod arhidijakon jo je v nedeljo popoldan slovesno blagoslovil ter primerno lepo nagovoril zbrane vaščane. Kip sv. Družine je kaj lepo napra-

vih K. Skaza, slovenski kipar v Grödnju na Tirolskem, ter ga vsestransko priporočamo.

k **Cadram.** V mariborski bolnišnici je umrl dne 16. t. m. priden fantek 10letni Janez Sevšek. N. v m. p.!

k **Prihova.** V nedeljo, dne 18. t. m. je priredila pri nas S. K. Z. shod, ki je bil prav dobro obiskan. Poročal je deželni poslanec g. Novak o obstrukciji v deželni zboru. Enoglasno se je sprejela resolucija, ki odobrava obstrukcijo poslancev S. K. Z.

k **Vitanje.** Dne 8. septembra smo imeli tukaj lepo slovesnost: Po ranem sv. opravilu sli smo v dolgi procesiji na pokopališče, kjer se je popolnoma prenovljena pokopališka kapela slovesno blagoslovila. — Velika, lepo izdelana kapela je bila leta 1865. za časa župnika Urbana Dietricha postavljena. Ima malo grobnico, v katero so leta 1887. položili truplo umrlega župnika g. Jožefa Bračaniča, kateremu se je v kapeli vzdala priprosta plošča z latinskim napisom. Ta kapela se je letos temeljito popravila po našem zidarju g. Pavlu Senič. Akad. slikar g. Simon Fras iz Slivnice pa jo je na presno prav lepo preslikal, tako, da je zdaj velik kras za naše pokopališče. Naslikal je sledeče: nebesa, vice in pekel, zunaj na pročelju pa angela, ki sedi pri odprtem grobu, drži v eni roki palmovo vejico, z drugo pa kaže proti nebesom, kakor bi nam pridigoval: „Glejte svojo domovino, trudite se, da pridete gotovo tje!“ Slike so umetniško-mojstrsko izdelane, ravno tako razni primerni okraski. G. Frasu izrekamo najsrčnejšo zahvalo, da nam je po primeroma nizki ceni zapuščeno kapelo tako lepo prenovil: vitanjski župniji v diko, sebi pa v veliko čast. Obenem pa, ko se zahvaljujemo, tudi g. Frasa kot našega umetnika priporočamo vsem cerkvenim predstojništvom, da se pri svojih naročilih v prvi vrsti ozirajo na njega, svoja dela v prvi vrsti njemu poverijo, ker je resnično umetnik, ki dela čast slovenski materi. Ne podpirati in klicati tujcev, če imamo boljših domačinov na razpolago! Tako dajemo domačemu umetniku veselje, sebe pa po svojih umetnikih častimo, češ, to je storil, ustvaril domačin, Slovenec. V tako lepo prenovljeno kapelo pa smo postavili nov, res tudi umetniško izdelan pokopališki križ, delo našega vitanjskega umetnika, daleč na okoli znanega kiparja g. Ivana Sojča, ki ima sedaj svoje bivališče in delavnico tukaj pri nas v Vitanju. Tudi njemu se prisrčno zahvaljujemo, da nam je v svoji požrtvovalnosti s svojim delom ustvaril prelep spomenik svojega delovanja. — Kakor g. Frasa, priporočamo tudi g. Ivana Sojča širokemu slovenskemu svetu, da se ga podpira z mnogimi naročili. On je od Boga mnogo obdarovan in občudovan umetnik, ki je delal veliko v domačih in inozemskih umetniških delavnicah, tako, da lahko zadosti tudi najfinejšim naročilom. — Vse delo prenovljenja kapele je stalo 700 K, kar se bo po prostovoljnih darovih poplačalo.

Celjski okraj.

Dij. kuhinji v Celju so darovali od 28. aprila do 12. septembra sledeči dobrotniki: Celjska posojilnica 600 K, Savinjska posojilnica v Zalcu 25 K, hranilnica in posojilnica Šmarje 120 K, prof. dr. Dolar 1 K, prof. Anton Jošt 2 K, posojilnica v Konjicah 50 K; Fr. Natek, poštni oficijal v Celju 2 K, dr. Juro Hrašovec 9 K 90 vin., dr. Juro Hrašovec v kazenski zadevi 5 K; sodna poravnava dr. A. Lenart proti Ant. in Art. Brežnik radi razzaljenja 10 K; Radovan Brežič od abiturijentske, slavnosti ostalih 20 K 76 vin.; dr. Jos. Kolšek, odvetnik v Laškem, kot prispevek za dijaški izlet 20 K; Peter Majdič, mesto venca umrlemu Valentinu Južna v Sv. Jurju ob Taboru, 15 K, Brezovnik Anton, trgovec v Vojniku, dve vreči krompirja; J. Krajnc, notar v Šmarji, mesto venca pokojnemu g. Stupica, 10 K, Juro Naglav, Trbovlje, 5 K, M. Wutt, c. kr. davkar, nabral 56 K 12 vin.; Terezija Šentak, posestnica na Vranskem, mesto venca pokojnemu g. Josipu Žigan iz Zalca, 6 K, prof. M. Suhač 10 K, dr. Al. Brenčič iz sodne obravnave V VI. 441-10, 10 K, Južno-štajerska hranilnica v Celju 1000 K za leto 1910. — Vsem darovateljem iskrena zahvala!

e **Teharje.** Saperlot, takega vpitja, takega tuljenja pa še ne pomnimo, kakor je bilo v Štorah v nedeljo, 18. t. m. Skoro bi mislili, da je prišel sam „bognasvaruj“ iz svojega brloga, tak peklenski dirndaj je bil. Kaj pa je vendar bilo? Naši ljubi nemčurčki in štajercijanci so slavili svojo zmago pri občinskih volitvah dne 14. in 15. t. m. Koliko truda je stalo uboge reveže, predno so naberačili svojo večino. Ves nemčurški Izrael je bil pokoncu, od župana do birača, vse se je pehalo v potu svojega obraza. Naši slovenski možje so stali kot skala in zmagali bi bili gotovo, da jih niso izdali nekateri neznačajni kmetje, ki so v zadnjem trenutku potegnili z nasprotniki in tako spravili našo lepo občino v nemčurško-protestantovske roke. In v nedeljo, dne 18. t. m. prešli so ti klaverni junaki svoje Judežvo plačilo. Povabljeni so bili vsi, ki so se vpregli v šepasti nemčurški voz, v Štore na „Freibier“, ki pa ni bil „frei“, ampak plačan z obrestni vred, z žulji delavcev. Zapeljanim, zaslepljenim volilcem izrekamo svoje pomilovanje. Nemčurjem je res zrastle grben, pa naj bo, tri leta niso večnost, in da je vse posvetno minljivo, vedo tudi oni.

Galicija. Ali že veste, kam gremo v nedeljo dne 25. septembra? Ne še! No, vam pa jaz povem: Na Pernovo k gospodu Francu Beherju, kjer priredi

izobraževalno društvo gališko veliko ljudsko veselico ob desetletnici svojega obstanka. Vspored je res zanimiv: 1. Petje; nastopi domači in žalski pevski zbor. 2. Pozdrav podpredsednika. 3. Slavnostni govor; govori gospod nadrevizor Vlad. Pušenjak. 4. Deklamacija; deklamira mala osemletna deklica. 5. Igra „Crevljar“; to bo smeha! 6. Ako bo čas dopuščal, bode še ameriški popotnik razlagal svoje dogodke iz svojega pota. 7. Prosta zabava z raznimi komičnimi prizori. Med posameznimi točkami svira godba. Torej v nedeljo vsi na Pernovo, kjer se bo videlo in slišalo toliko in tako lepih reči. Za oči in ušesa bode društvo poskrbelo vse, kar blaži srce. A za želodec bode pa gospod Reher vse potrebno preskrbel. Zatorej pričakujemo, da nas tudi naši sosedje iz Celja, Petrovč in Zaleca in Savinjske doline sploh počaste z obiskom na naši prireditvi.

e **Frankolovo.** Shod, ki se je vršil tukaj v nedeljo dne 18. t. m., je bil lepo obiskan. Poslanec Pišek je govoril o delovanju državnega zbora in omenil vzroke obstrukcije v deželni zboru, deželni poslanec Terlav je obširno orisal delovanje deželnega zbora in ožigosal nečuvstvo početje nemško-nacionalne večine. Soglasno se je sprejela resolucija, ki odobrava obstrukcijo poslancev S. K. Z. Nazadnje je govoril še nadrevizor gospod Pušenjak, in sicer o delovanju politične, izobraževalne in gospodarske organizacije S. K. Z. Zavračal je trditve, da je kmet kriv draginje ter tudi razložil delovanje Osrednje zadruge za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje.

e **Šmarski okraj.** Popotnik iz Grobelnega svari stariše in predpostavljene, naj ne puščajo mladine na take shode, kakor je bil 4. septembra na Ponkvi. Pravi, da so se ga nekateri preveč nalezli, ker jih tako uči „ljuba katoliška izobraženost in duhovniki.“ Pisatelj, menda si imel bato v ušesih. Katoliška izobraženost prepoveduje pijančevanje in duhovniki so na shodu mladino zelo svarili pred litrom. Ako se ga je kdo še iz navade preveč nalil, je to storil ne po naukih katoliške izobraženosti, ampak po svobodomiselnih naukih „Narodnega Lista“.

e **Rečica ob Savinji.** Dne 4. septembra se je blagoslovila parna brizgalna. Ob 2. uri popoldne je bil sprejem društev pri trški kapeli, potem se je pomikal sprevod proti trgu in po trgu z drameljsko godbo, s tujimi brambovskimi društvami in z enim veteranskim z zastavami. Po dohodu po trgu smo šli v cerkev k večernicam. Po večernicah je bilo blagoslovljenje parne brizgalne. Blagoslovil jo je č. g. kaplan Fr. Rop. Po blagoslovu je imel kratek govor in potem sta govorila še dva brambovca. Nato je bila poskušnja s parno brizgalno, ki je prav dobro delovala. Po poskušnji se je razvila živahna prosta zabava.

e **St. Jurij ob juž. žel. K** razglasu za 10. mesečni tečaj na deželni kmetijski šoli v St. Juriju ob juž. žel. je pripomniti, da so za istega sledeči okrajni zastopi ustanovili štipendije in sicer, Šmarski, celjski, Laški trg, Gornjigrad in Soštanj. Mladenci iz teh okrajev si torej lahko tam zasigurajo svoje štipendije.

e **Polzela.** K občnemu zboru požarne brambe dne 25. septembra naj pridejo vsi polzelski možje in mladeniči. Ker bode vpisovanje novih udov, naj pristopijo vsi, ki še niso zraven, k požarni brambi. Dosedaj se je žalibog opazilo, da jih veliko ni zraven, kateri bi lahko bili, da nekateri so še celo nasprotni temu prekoristnemu društvu. Torej v nedeljo dne 25. septembra pristopite vsi fantje in možje, ki niste odvisni od fabriškega „fajerbera“ in Schulvereina, k slovenski prostovoljni požarni brambi polzelski. Na pomoč!

e **Vransko.** Dne 4. t. m. smo imeli na Vranskem volilni boj. Toda to niso bile državno-ali deželnozbornske volitve, ampak imele smo dekleta Marijine družbe volitev nove predsednice. Izvolile smo zopet že 8 let delujočo prednico Ivano Kovčec.

e **Kalobje.** Zadnje nedeljo smo si ustanovili kmečko bralno društvo. Ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število mož in mladeničev, žen in deklet, se je vršil po sv. maši. (Otvoril ga je domači gospod župnik Kostanjevec. Urednik Kemperle je v navdušujočem govoru v nemal zbrane za pristop v novo društvo, ki naj postane središče vsega duševnega delovanja na Kalobju. Gospod Zličar iz St. Jurija ob juž. žel. je zlasti spodbujal fante in dekleta k pridnemu čitanju. Č. g. kaplan Leben iz Slivnice pri Celju je orisal zgodovino Slovencev in na podlagi zgodovinskih dejstev povdarjal pomen izobrazbe. Po kratkem nagovoru domačega gospoda župnika je pristopilo na 30 članov in se je izvolil naslednji odbor: Miha Mahne star., predsednik; A. Tržan, župan, podpredsednik; Miha Mahne ml., tajnik; Jože Kostanjevec, župnik, njegov namestnik; Fr. Pader, blagajnik; Miha Virant, njegov namestnik; Anton Rezman, knjižničar.

e **Nova Štifta pri Gornjem Gradu.** Ha, ha! Gospod urednik! Ha, ha, ha! Tako se pa že zdavnaj nisem smejal, kakor sedaj, ko sem bral v zadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ imenitni popravek gospoda nadučitelja Ivana Kelca. Ha, ha, ha! In da ste ta popravek tako lepo natfsnili! Ha, ha, ha, ha, ha! Toda bodimo resni in oglejmo si nekoliko resnost tega popravka. Za Novostiftčane sicer ni treba, da se ta popravek malo pregleda, ker g. nadučitelja dobro poznamo, pa za druge. Pred vsem pravi g. popravek, da „ni res, da bi rekel v gostilni pri Golobu, da bi bilo bolje, naj bi vžil škof olje na solato, nego duhovnikom na glavo; nego res je, da sem rekel, v č a s i h bi bilo bolje, da bi si vžil škof tisto

olje na solato, nego nekaterim na glavo.“ Konstatiramo, da je v gostilni rabil besedo „duhovnikom“, kar tukaj taji. Sicer je pa v stvari vseeno, če se rabijo te besede splošno za vse, ali samo za nekatero duhovnike; besede so poniževanje zakramenta sv. mašniškega posvečenja, kakor so navzoči kmetje tudi razumeli. V svojem popravku pravi g. nadučitelj Iv. Kelc, da je pri Golobu onim besedam dostavil: „da je povedal to eden naših župljanov bivšemu župniku g. Pajmonu v obraz.“ G. nadučitelj! Vi ste pri Golobu dne 7. avgusta najprej povedali te besede o olju in solati, in šele potem, ko Vas je mož Rifl vpričo vseh odločno zavrnil, ste se začeli izgovarjati na Hrvatovega Ndrečeta, češ, da je že ta g. Pajmonu te besede povedal. Nato Vam je pa kmet Vrtačnik povedal, da je sramota za Vas, kot študiraneža človeka, če pobirate besede za takimi, ki so žganjepitju vdani. To tudi lahko priče vsak čas potrdijo. Če se ta resnica pribije, potem Vaše govorjenje ne izgleda tako nedolžno, kakor ga v popravku hočete slikati. In da res ni bilo tako nedolžno, kaže to, da so Vas kmetje, ki niso nič študirali, zavoljo Vaših besed zavračevali! Pa pojdemo dalje! Vi, g. nadučitelj, pravite, da škof vlije duhovnikom olje na glavo. Ko sem hodil jaz v šolo, smo slišali, da se duhovnikom mazilijo s sv. krizmo roke, ne pa glava. Zato tudi napredni listi tako radi pišejo o „žegnanih rokah“ duhovnikov, ne pa glavah. Kot veren pristaš in razširjevalec naprednih listov bi se bili morali navsak način že tega naučiti. Če se ne motim, sem enkrat slišal, da mora imeti vsak nadučitelj sposobnost za poučevanje veronauka (Op. uredništva: Tako je!). Kako bode pa Vi razlagali veronauk, če niti ne veste, kako se delijo zakramenta! Vi pravite, g. nadučitelj, da, ko ste rabili one besede, niste govorili o nikakem zakramentu. Res je, da bi to ne bil nikak zakrament, če bi vžil škof olje na glavo. Ali Vi ste v svoji nevednosti to zamenjali z maziljenjem rok. Če pa se govori o maziljenju novomašnikov s sv. krizmo, tedaj se pa govori o delitvi zakramenta sv. mašniškega posvečenja. Kot kristjanu bi Vam moralo biti znano, da se posvečeno olje, torej tudi sv. krizma, ne sme nikdar rabiti v navadne človeške potrebe. Zato Vaše besede značijo zaničevanje ali vsaj ponižanje zakramenta svetega mašniškega posvečenja. Poglejmo še dalje Vaš učeni popravek. Vi pravite, da „je olje le vidno znamenje zakramenta.“ Svoje dni sem imel iz veronauka v ljudski šoli prav dobro. Toda te Vaše učenosti nisem razumel. Zato sem vzel zopet v roke katekizem in iskal v njem pojasnila, in sicer v sedanjem in v prejšnjem katekizmu. V naši hiši je bil namreč katekizem vedno v časti, in zato imamo še obojnega. Nasel sem v obeh katekizmi: „Zakrament je vidno znamenje nevidne milosti.“ Tudi sem našel, da je k vsakemu zakramentu potrebno „vidno znamenje“, postavljeno od Jezusa Kristusa. Iz ljudske šole pa sem si zapomnil, da je to, če se napravi vidno znamenje kakega zakramenta v ređu, že zakrament. Zato, če se govori o maziljenju mašnikov s sv. oljem, ali po Kelčevem, o „vlivanju olja na glavo“, se govori o vidnem znamenju, ki je zakrament. Gospod nadučitelj! Jaz bi Vam svetoval, da drugokrat, kadar bode kaj popravljali, vzamete v roke katekizem in ga vestno preberete, da ne bode sami svojem ugledu tako škodili. Sicer pa sem Vam za ta Vaš popravek prav hvaležen, ker z njim javno potrdite, da ste one besede res govorili v krčmi pri vinu.

e **St. Jur ob Taboru.** V nedeljo, 25. t. m. po večernicah bo v cerkveni hiši podučen shod. Govoril bo bogoslovec F. Lukman iz Vranskega. Obilna udeležba pokaži, da smo sres napredni!

e **Izobraževalno društvo v Celju.** V nedeljo, 25. septembra popoldne ob pol 4. uri bo v veliki dvorani „Pri belem volu“ predavanje o letošnjem gospodarskem tečaju na Teharjih (poročila mladenka Antonija Pitar) in veseligrs „Jez na petelinom in kes“. Čisti dobiček se porabi v pokritje stroškov za novi društveni oder.

e **Braslovce.** Prostovoljna požarna bramba priredi v nedeljo 2. vinotoka ob 5. pop. ljudsko veselico v gostilniških prostorih g. A. Piskan. Na vsopredju je godba, sredolov, šaljiva pošta, streljanje na dobitke, plus in druge zabavnosti. — Odbor.

e **Polzela.** Prostovoljna požarna bramba ima v nedeljo, dne 25. septembra t. l. ob 3. uri pop. v prostorih g. Gimpermana svoj redni letni občni zbor. K obilni udeležbi vabi odbor.

Brežiški okraj.

b **Rajhenburg.** Dne 17. septembra sta bila poročena v tukajšnji župnijski cerkvi g. Kristijan Starkl, trgovec v Sevnici, in gđe. Ana Kacijan iz Rajhenburga. Bilo srečno!

b **Rajhenburg.** Dne 13. septembra ob 8. uri zjutraj je umrl po dolgotrajni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, Franc Kralj, veleposestnik v Dovškem. Bog mu je naklonil precej visoko starost. Zaprtil nas je v 86. letu svoje starosti. Pogreb je bil v četrtek, dne 15. septembra popoldne. Rajni je bil eden najuglednejših mož naše župnije. Velika množica ljudi, ki ga je spremljala k zadnji poti od hiše žalosti do župnijske cerkve v Rajhenburgu, kjer so se opravile maše zadušnice, je glasno pričala, kako priljubljen je bil. Ob odprtem grobu pa se je marsikomu zasolilo oko, ko se je spomnil, kolikega dobrotnika mu polagajo k večnemu počitku. Rajni Kralj je bil večkrat ud okrajnega zastopa. Skozi več let je bil tudi občinski svetovalec in odbornik. Nač 40 let pa je bil ključar prijazne cerkvice sv. Jakoba, za katero je storil vse, da bi bila vredna imena hiše božje. Kot vrl faran je bil vedno pripravljen s svojim darom tudi za olepšavo župnijske cerkve. Bil sem celo prič, kako iz srca rad je privolil, ko ga je gospa soproga prigovarjala, da daruje rodbina Kraljeva za novo župnijsko cerkev Marija Lurd v Rajhenburgu okno,

ki stane 1200 K. Kako rad je rajni dobrote delil, kaže tudi to, da je bil blizu 1000 otrokom krstni, oziroma birmanski boter. Bodi mu torej zemljica lahka, bodi mu blag spomin! Zalujoči gospej soprogi rajnega in njegovi hčerki najglobokejše sožalje!

b St. Peter pod Svetimi gorami. Dne 8. sept. je umrl tukaj revni težak Jurij Koren, ki je bil v vojski v Schleswig-Holsteinu, kjer si je zaslužil kot zvest in hraber vojak odliko. Dne 10. septembra pa je umrla Neža Osojnik, pridna in vzgljedna kmetica, po dolgi in mučni bolezni.

b Sv. Peter pod Sv. gorami. Neusmiljena smrt je ugasnila življenje blagi in nepozabni materi, sedaj vžitkarici v Trebčah, Neži Osojnik. Rajnika je bila zelo priljubljena, kar se je videlo tudi pri pogrebu, ki se ga je udeležilo mnogo ljudstva. N. v m. p.!

b Sevnica. Sevnčan, sedaj premislite dobro ter dajte vendar svoje otroke v slovensko šolo; pustite za vedno nemško gnezdo pri miru. Nikdar vam ne bode žal. Sedaj se začne kmalu drugo šolsko leto, zato je tem bolj treba, da rešimo ubogo, zaslepljeno ljudstvo. Posebno članice Dekliške zveze stopite na plan ter pokažite svojo železno voljo pri brateh in sestricah!

Kozje. Dne 18. kimovca se je vršil shod naše Slovenske kmečke zveze v Kozjem, ki se je po izvajanjih dr. Fr. Jankoviča o vzrokih obstrukcije jednoglasno izjavil za obstrukcijo v deželnem zboru. Navzoči volilci — med njimi tudi zelo mnogo obrtnikov — so izrekli ob splošnem navdušenju željo, da naj slovenski poslanci vstrajajo na dosedanji poti v boju za pravice slovenskega ljudstva.

b Zabukovje. Krasno zborovanje se je vršilo tukaj zadnje nedelje. Poročati je prišel poslanec dr. Benkovič, ki je zlasti ostro prijel liberalce. Govorili so tudi č. g. župnik Stoklas in drugi. Sprejela se je ostra resolucija, ki odobrava obstrukcijo posl. S. K. Z. v deželnem zboru. Poslanec dr. Benkovič je odgovarjal tudi na razna vprašanja radi poldnevnega pouka in pa sejmov.

b Pišec. Poldnevni šolski pouk. Radi upravičenih želj našega kmečkega ljudstva sem prisiljen tudi tej zadevi posvetiti par vrstic. Ne samo pri nas, temveč po vsem slovenskem Spodnjem Štajerju vlada odločna zahteva glede poldnevnega pouka na naših ljudskih šolah. In ta zahteva vre zlasti v zadnjem času z mrzlično naglostjo na dan. Da se je ta zahteva tudi pri nas iz važnih vzrokov ukoreninila, navedem tukaj nekatere razloge: 1. V našem okolišju je po navadnem šolskem načelu podaljšan dopoldanski šolski pouk dopoldan od 1—1½—2—3 ure, torej po različni razredov za pol, eno in dve uri. In za to borbo pol ali eno uro morajo otroci gladovati opoldan, kar je za taka mlada bitja, ki potrebujejo še pogostejše hrane kot odrasli človek, preusodno. Razume se, v kakem položaju se nahajajo otroci ubožnejših, od šole za eno uro ali še več oddaljenih starišev, kateri zlasti v zimskem času niso v stanu istim preskrbeti povoljne obleke in obuvala in jim podati košček kruha za opoldan. Tako zmrzli gladujejo celi dan, med tem ko se v njih praznih želodeh rodi poželnje po tujem blagu. Ali so taki otroci sploh sposobni za učenje? Ali služijo taka sredstva v razvoj človeškega bitja? Torej ni čuda, da se pritožujejo naborne komisije in drugi uradi o vedno naraščajočem številu telesno in moralno uničene mladine. 2. Da vsak kmet potrebuje neobhodno otroke zlasti pri paši živine, je gotovo merodajnim krogom dobro znano. V mnogih slučajih se dogaja, da pošiljajo stariši po tri ali več otrok v šolo, dočim morajo sami pasti živino, med tem, ko zastajajo nujna dela na polju. Kedo pa bo pridela živč otrokom, to seveda ni stvar učiteljskih krogov! Za to se nikdo ne zmeni! Samo, da sedi otrok v šoli, je dobro, četudi je oslabel. 3. Ubožni stariši, ki vsled bolezni ali drugih vzrokov ne morejo skrbeti za otroke, hočejo dati istega drugim ljudem. Pa kedo bo vzela otroka, ko mora biti celi dan v šoli in nima od njega nikakih koristi, pač pa zgubo? Otroci začenejo pohajati od vasi do vasi, prosjačiti in slednjč krasti. Vsakdo se jih rad ogiblje, zaničuje itd. In kaj postane iz take mladine? Pravcati potepuhi — izvržki človeštva. Še mnogo tehtnih razlogov, iz katerih izvira klic po poldnevem šolskem pouku, bi lahko navedli, pa rabili bi preveč prostora. Omenim naj še dejstvo, da je ljudstvo z učiteljstvom velikokrat nezadovoljno. Temu pa je vzrok, da se briga dokaj učiteljev veliko bolj za druge zadeve, kakor za poučevanje. Nekateri se vdinjajo pri rudokopih, da vlečejo tam mastne plače, drugim je politična hujskarija najsvetejše delo, in zopet drugi posvetijo vso skrb svojim posevkom, in učiteljevanje je tem možem nekaka postranska stvar. Posledica temu pa je, da je v vseh današnjih razširjenih šol dostikrat za istim pred 30 leti, ko so bile po velikih župnijah le enorazrednice, v katerih je poučeval po eden obče spoštovan in vnet učitelj. Iz teh šol so izšli učenci, ki so danes brez vseh nadaljnjih študij najspretnejši voditelji občin in drugih korporacij, sposobni tudi drugega deželnega jezika. Dandanašnji pa je stvar drugačna in povedati bi lahko marsikatero žalostno. Ko vidimo, kako naši otroci, dokončavši ljudsko šolo, v svojih pismih preobražajo hrbe in doline, se mora pač razvneti najbolj miroljubno srce. In za to trohico izobrazbe, ki nam jo podajajo današnje šole, se morajo zidati velikanske palače in vzdrževati celo kopice učiteljev! To je pač preveliko breme na naše, že oslabele kmečke rame. Temu se mora odpmagati. Naša neomajana kmečka zahteva je, da se preustroji sedanji celodnevni šolski pouk v poldnev-

nega. Naj se nadomestijo sedanje popoldanske učne ure s predpoldanskim poukom, naj se zlasti v poletnem času začenja pouk bolj zgodaj, in pri popoldanskem pouku naj se podaljša do 4. ali 5. ure. Poučuje naj se tudi v četrtek, in pouk ne bo trpel na skrajšanju. Kličemo torej vsem interesentom in kmečkim zastopnikom, da čimprej izrazijo glasno svoje mnenje glede te zahteve, in pozivljemo naše gg. poslance, da nam z odločnim korakom priskočite na pomoč, ker z dobavo poldnevnega pouka bodele storili veliko v korist našega kmečkega Spodnjega Štajerja. Radovedni smo, kam bodo gg. učitelji, ki se vedno nazivajo največje prijatelje kmetov, glede te zahteve krenili, ko se gre za važne in istinite koristi kmeta.

b Zahvala. Posojilnica in Kmečka hranilnica in posojilnica, obe v Rajhenburgu, ste blagovolili tukajšnji šoli nakloniti podporo (prva 15, druga 10 K) za šolsko knjižnico, za kar se jima na tem mestu — s priporočilom še za drugokrat — izreka od podpisane šol. vodstva in okrajnega šolskega sveta najtoplejša zahvala. Šolsko vodstvo in kraj. šol svet pri Sv. Antonu. Lud. Potočnik, nadučitelj-voditelj. — Jožef Cerjak, načelnik.

b Zahvala. Podpisano šolsko vodstvo in krajni šolski svet se tem potom najtopleje zahvalujeta vsem onim blagim darovalcem, ki so pripomogli, da se je tukajšnja šolska mladina ob priliki slavnega cesarjeve šolskega sveta najtopleje zahvala. Šolsko vodstvo in krajni šol. svet Sv. Anton. Lud. Potočnik, nadučitelj in voditelj, Jož. Cerjak, načelnik.

Vesnik mladinske organizacije.

Brinjeva gora. Še enkrat opozarjamo na veliki dekliški shod, ki ga priredi Dekliška zveza v Konjicah v nedeljo, dne 26. septembra na Brinjevi gori. Ob 10. uri je cerkveno opravilo, pri katerem pridiga prof. dr. H o h n j e e. Takoj po opravilu shod. Dekleta so vabljeni, da pridejo prav mnogoštevilno.

Polenšak. Mladeniški shod, ki se je vršil pri nas v nedeljo, dne 18. t. m., je krasno vspel. Cerkveni govor je imel g. dr. Korošec. Zborovanje mladencev, ki se je začelo po cerkvenem opravilu, je vodil dr. Korošec, pravoslovec Koser in posestnik Meško. Koser je pozdravil shod v imenu katoliško-narodnega dijaštva, kojega vrste postajajo vedno gosteje. Posestnik Meško je pozdravil v imenu katoliško-narodno mislečih domačinov. Bogoslovec Toplak je pozdravil v imenu mariborskih bogoslovcev. Slavnostni govor je imel poslanec dr. Korošec. Govorili so še: mladenič Skof (Velika Nedelja), bogoslovec Zagoršek (Polenšak), pravoslovec Koser (Sv. Lovrenc), Plavec (Sv. Jurij ob Ščavnici), Pučko (Sv. Tomaž), Skoliber (Sv. Urban), Horvat (Sv. Lovrenc) ter sklepno posestnik Meško (Polenšak). Shod je naredil na vse navzoče najboljši utis.

Petrovče. Zmagonosno prodira katoliško-narodna misel tudi v naši lepi Savinjski dolini. Tista huda bolezen, ki se je pri nas tako razširila po čitanju lažinaprednih listov, zaslepljenost namreč, in je vzela mnogim popolnoma pogled, ta pojema vedno bolj, vedno več jih spregleduje. Naša dobra stvar vidno napreduje. Dokaz temu so tudi naše prireditve.

V nedeljo, dne 18. t. m. je bila v Petrovčah ljudska veselica in prid društvenemu domu in mladinski organizaciji Savinjske doline. Veliki vrt društvenega doma je komaj zadostoval za toliko številno cenjenih gostov, ki so prihitali od blizu in od daleč, celo iz zgornje Savinjske doline. Saj je tudi jasno nebo samo vabilo na izlet v lepe Petrovče, mnogovrsten spored pa je obetal dosti koristnega in prijetnega. In res! Po pozdravnih pesmicah združenih pevskih zborov Savinjske doline, ki so s svojim nastopom vse kar očarali, je orisal g. dr. H o h n j e e po jako zanimivem, s finim humorjem prepletenem uvodu v jedrnatih besedah sedanji politični položaj v naši državi in razložil pomen ter vdihnil navdušenje za organizacijsko delo, posebno med mladino. Poslušalci, tako mnogobrojni, so z velikim zanimanjem sledili njegovim izvajanjem. Splošno odobravanje posameznih točk in viharno ploskanje je bilo dokaz hvaležnosti, da se je potrudil preč. g. dr. v našo sredino. Nato je povzel besedo g. deželni poslanec Terjav in poročal, kak boj bijejo v deželni zbornici ter izrazil svoje veselje, da vidi vse ljudstvo stati tako krepko ob strani svojih poslancev. Pozdrav sta izročila zbranim še dva govornika, v imenu Gornjesavinjčanov in pa mladeniške organizacije. Med tem pa se je razvila prav živahna zabava. Zopet se je razleglo ubrano petje iz čvrstih mladih grl, vmes pa je svirala godba. Občno zanimanje so vzbujali šentjurski in tudi dobrnski pevci s svojimi samostojnimi nastopi. Za zabavo je bilo res obilno preskrbljeno. Nekateri so jo našli pri streljanju za dobitke, drugi so zopet poskušali srečo pri srečolovu, kjer je bil že srečen, kdor je dobil usodni listek radi velikega navala, ki so ga povzročila nenavadno krasna darila. Mnogo si jih videl v pristrnem razgovoru z znanci, s katerimi se že dolgo niso videli. V številnih šotorih je bilo tudi z najrazličnejšimi okrepčili dobro preskrbljeno. Vsa čast marljivim gospodičnam, ki so prevzele tam vso skrb in tako ne malo pripomogle, da se je slavnost tako imenitno in v zadovoljnost vseh vršila in se tudi v gmotnem oziru prav ugodno obnesla. Pristrčna hvala vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu uspehu. Ob zvokih godbe in popevanju naših milo donečih pesmic je čas zabave hitro, le prehitro potekal.

Zdaj pa je zopet čas dela! Da, na delo zopet, v doseg naših vzvišenih, pa dosegljivih in jasno začrtanih ciljev, za katere smo se zopet navdušili v nedeljo. Udeležimo svoje načrte! V Savinjski dolini se obrača na bolje; pa to nas ne bo premotilo, da bi se zanašali samo na svojo dobro stvar in držali roke križem. Bili bi potem kakor takozvani naprednjaki,

pri kate "kraljujejo fraze, prazne besede, pa ne ideje, gospoda ejo koristolovni kričači, pa ne razsodni može. Mi hočemo delati razumno in marljivo, vstrajno in odločno. Da, odločno, odločnost ravno pri nas se pri mnogih manjka. Tudi tisti, ki so še dobri, pa nekako boječi, in si radi velike trume kričavih nasprotnikov ne upajo dosti očitno zagovarjati naših težinj in pravic, tudi ti morajo in bodo tudi odločno stopili v naše vrste, ko bodo videli, da smo mi pogumni. Prihodnjč pa, kadar se zopet zberemo v tako obilnem številu, upam, da si bomo mogli prav mnogo veselega povedati o naših trudah in uspehih.

Predlogi poslancev S. K. Z. v štajerskem deželnem zboru.

Poslanec Roškar je v prvi seji deželnega zboru vložil predlog za podporo po raznih umah prizadetim, in sicer za vse v mariborskem in ljutomerskem okraju v teku tega leta povzročene elementarne poškodbe. Zahteval je hitre in izdatne pomoči za tiste ki so v bedi. Zupanov naloga je, delovati zato pri c. kr. okrajnih glavarstvih, da se podpore zahtevajo in pravično razdele.

Poslanec Roškar je nadalje vložil tudi predlog za zavarovanje proti vsem elementarnim poškodbam, v katerem zahteva od deželnega odbora, da deluje na to, da postane zavarovanje državna zadeva; ako bi pa bilo to v doglednem času neizpeljivo, tedaj se naj ustanovi z državno podporo deželno zavarovanje z primernim doplačilom za vse poljedelce obvezno.

Poslanec dr. Jankovič je vložil predlog, da bi se po toči, peronospori in oidiju poškodovanim občinam brežiškega okraja dovolila izdatna podpora od dežele in države.

Poslanec Pišek je stavil dne 20. t. m. v dež. zboru nujni predlog za podporo po toči poškodovanim v občini Tolsti vrh, okraj Konjice.

Poslanec Pišek je stavil tudi nujni predlog za po toči poškodovane v občinah Modraže, Dežno, Staftenberg in druge, ter zahteval nujne pomoči od dežele in države.

Poslanec Ozmec je vložil predlog za podporo haloškim občinam, ki so bile letos meseca avgusta hudo poškodovane po toči.

Poslanec Ozmec je stavil nadalje interpelacijo v zadevi pristranskega iztirjevanja zamudnih kazni zaradi šolskega obiska od strani ptujskega okrajnega oziroma deželnega šolskega sveta.

Poslanec dr. Verstovšek je stavil predlog za podporo iz deželne blagajne po nevihti oškodovanim posestnikom v soštanjskem in slovenjegraškem okraju, zlasti v občinah: Šoštanj (okolica), Topolšica, Škale, St. Vid nad Valdekom in Razbor. Ravnotako je zahteval podpore za po uimahi poškodovane občinske ceste v teh občinah.

Poslanec Pišek je stavil interpelacijo zaradi velike škode, katero dela Drava posestnikom med Mariborom in Ptujem.

Najnovejše novice.

Deželni zbor. V torek, dne 20. t. m. se je zopet sešel štajerski deželni zbor. Ker se še vedno ni ugodilo upravičenim željam spodnještajerskih Slovencev na gospodarskem in narodnem polju, izjavili so slovenski poslanci, da ne pripustijo, da bi se začele razpravljati o dnevnem redu. Vsled tega so se Nemci mirno udali, in prečital se je samo utok. Pričela se se potem pogajanja s slovenskimi poslanci, ki so trajala tudi celo sredo. Danes, v četrtek je zopet seja. Ne ve se, kaj se bo zgodilo danes. Vendar se nam zdi, da začno poštenjeji Nemci misliti na opravičnost slovenskih želj in s tem kažejo, da so vendar treznejši, nego naši štajercijanci, ki izdajajo svoj narod in njegove koristi ter slepo drviijo za najbolj zagrizenimi Nemci.

Iz šole. Suplent gospod Davorin Volavšek je premeščen iz mariborske gimnazije v Ljubljano.

Fram. V nedeljo, dne 25. t. m. napravi telovadni odsek Orel v Mariboru k nam izlet. Priredila se bo veselica, združena s shodom v gostilni Turner.

Tih odpor na južni železnici se je včeraj končal, ker so se železničarjem njihove najvažnejše zahteve izpolnile.

Nemški časnik „Untersteirische Volkszeitung“, ki ga izdaja Karl Rabitsch v Mariboru, je kupila mariborska krščansko-socialna stranka. List je sedaj tehnik, z novim letom pa bo izhajal baje trikrat na teden v Rabitschevi tiskarni.

Gor. Radgona. Odločen korak. Številu od celjske „Zadružne zveze“ odstopivšim denarnim zavodom pridružila se je tudi naša slovenska posojilnica, ki je v seji dne 19. septembra sklenila, rešiti se ob jema celjskih zadrugarjev. Pristopila je k ljubljanski „Zadružni zvezi“. Živio! Tudi pri nas velja: Boj gnilemu in oholemu liberalizmu!

Listnica uredništva.

Kebelj: Gospoda župan in orožnik, ki sta prišla k dotičnemu kresu, sta pač opravila svojo človekoljubno in pohvale vredno dolžnost. Postava določuje, da strelbo mora dovoliti župan; orožnik pa skrbi za varnost življenja, ne da bi torej se mu, posebno še dotičniku moglo očitati službo nemeritva. A streljati so sme le s topi, ki imajo tvorniško oznako. Še to: Pri cerkvenih slovesnostih sme župan strelbo dovoliti, ako je privolil župnik. Zadevo naj dobrohotno na znanje vzamejo ne samo na domoljubnem Kebelju, ampak v obče povod, koder se boče imati strelbo. — Zakot: Odstopili „Našem Domu“. — Novosti: Rokopis je že zaigan. — Gomilsko: Dotičnega naznanila nismo dobili. — Dornava, Razbor: Prihodnjč. — Zabukovje: Prepozno za to številko Parčave! — Dobova, Sv. Peter pod Sv. gorami: Prihodnjč!